

WSTĘP	9
Rozdział 1	
UBEZPIECZENIA GOSPODARCZE	13
1. Wprowadzenie	13
2. Produkt ubezpieczeniowy	16
3. Przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe	21
3.1. Charakter przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego i jego formy prawne	22
3.2. Ubezpieczeniowy cykl produkcyjny	23
3.3. Specyfika przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego	26
4. Otoczenie bliższe przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego	29
4.1. Odbiorcy	29
4.2. Dostawcy	31
4.3. Bariery wejścia na rynek	33
4.4. Substytuty	35
4.5. Konkurencja na rynku ubezpieczeniowym	36
5. Otoczenie dalsze przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego	37
5.1. Gospodarka	37
5.2. Technika	38
5.3. Otoczenie kulturowo-społeczne	39
5.4. Otoczenie polityczno-prawne	40
Rozdział 2	
PODSTAWY TECHNICZNO-FINANSOWE DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	41
1. Uwagi wstępne	41

2. Ogólne zasady ustalania składek ubezpieczeniowych	42
3. Struktura wewnętrzna składki ubezpieczeniowej	46
4. Podstawy techniczne kalkulacji składki czystej w ubezpieczeniach krótkoterminowych (majątkowych i pozostałych osobowych)	50
5. Podstawy techniczne kalkulacji składek w ubezpieczeniach na życie	54
6. Zasady ustalania świadczeń i odszkodowań	56
7. Reasekuracja jako urządzenie techniczno-finansowe	59

Rozdział 3

SPRAWOZDANIA FINANSOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 71

1. Podstawy prawne	71
2. Majątek zakładu ubezpieczeń	72
3. Kapitały zakładu ubezpieczeń	76
4. Bilans	81
5. Rachunek zysków i strat	88
6. Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych	97
7. Informacja dodatkowa	103

Rozdział 4

CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE WYNIK FINANSOWY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 105

1. Uwagi wstępne	105
2. Przychody zakładów ubezpieczeń	106
3. Koszty zakładów ubezpieczeń	116
4. Zyski i straty nadzwyczajne	127
5. Wynik finansowy zakładów ubezpieczeń	129

Rozdział 5

ZARZĄDZANIE REZERWAMI TECHNICZNO-UBEZPIECZENIO- WYMI W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ 133

1. Uwagi wstępne	133
2. Rodzaje rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	134
2.1. Rezerwa składek	136
2.2. Rezerwa na ryzyka niewygasłe	139
2.3. Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	140
2.4. Rezerwa na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych z ubezpieczeń OC	142
2.5. Rezerwa na wyrównanie szkodowości lub ryzyka	142
2.6. Rezerwa ubezpieczeń na życie	144

2.7. Rezerwa ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	144
2.8. Rezerwa na premie i rabaty dla ubezpieczonych	144
2.9. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	145
3. Rola i znaczenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	145
4. Metody tworzenia i rozwiązywania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	147
4.1. Metody tworzenia rezerwy składek	148
4.2. Metody tworzenia rezerwy na ryzyka niewygasłe	152
4.3. Metody tworzenia rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	154
4.4. Metody tworzenia rezerwy na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych	157
4.5. Metody tworzenia rezerwy na wyrównanie szkodowości lub ryzyka	158
4.6. Metody tworzenia rezerwy w dziale ubezpieczeń na życie (łącznie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający)	159
4.7. Metody tworzenia rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	160
5. Wpływ rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na wynik finansowy zakładu ubezpieczeń	162
6. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe a działalność lokacyjna	164

Rozdział 6

ZARZĄDZANIE DZIAŁALNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ

ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	167
1. Uwagi wstępne	167
2. Prawne możliwości inwestowania zakładów ubezpieczeń	168
3. Charakterystyka krajowego rynku finansowego	170
3.1. Instrumenty rynku pieniężnego	172
3.1.1. Lokaty bankowe	174
3.1.2. Bony skarbowe	176
3.1.3. Bony bankowe i certyfikaty depozytowe	178
3.1.4. Bony komercyjne	179
3.1.5. Komercyjne weksle inwestycyjno-terminowe	180
3.1.6. Akcepty bankowe	180
3.2. Instrumenty rynku kapitałowego	180
3.2.1. Obligacje Skarbu Państwa	181
3.2.2. Obligacje przedsiębiorstw	182

3.2.3. Obligacje komunalne	182
3.2.4. Akcje	183
3.2.5. Fundusze powiernicze	184
3.3. Rynek instrumentów pochodnych	185
4. Struktura i rentowność lokat zakładów ubezpieczeń	186

Rozdział 7

ZARZĄDZANIE PŁYNNOŚCIĄ ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ	195
1. Podstawowe ryzyka w działalności ubezpieczeniowej	195
2. Instrumenty kontroli płynności zakładów ubezpieczeń	197
3. Instrumenty kontroli płynności organizacji ubezpieczeniowych w krajowym systemie ubezpieczeniowym	200
3.1. Minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego zakładów ubez- pieczeń	201
3.2. Margines wypłacalności zakładów ubezpieczeń	203
3.2.1. Margines wypłacalności zakładów ubezpieczeń prowa- dzących działalność w grupie 1, 2, 3 działu I	205
3.2.2. Margines wypłacalności zakładów ubezpieczeń prowa- dzących działalność w grupie 3 działu I	206
3.2.3. Margines wypłacalności zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale II	207
4. Pokrycie funduszu ubezpieczeniowego lokatami	209
5. Uwagi końcowe	210

Rozdział 8

OCENA DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	213
1. Uwagi wstępne	213
2. Wstępna analiza sprawozdań finansowych	217
3. Analiza wskaźnikowa zakładów ubezpieczeń	226
3.1. Wskaźniki wypłacalności i płynności finansowej	227
3.2. Wskaźniki rentowności	231
3.3. Wskaźniki sprawności działania	235
3.4. Wskaźniki współzależności	241
BIBLIOGRAFIA	245